

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์ การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/96

วันที่ 13 - 14 สิงหาคม 2562

จาก อบต.บ้านด้าย อ.แม่จัน จ.เชียงราย ผู้เข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 59 คน

พันเอกสุพรรณ ร้อยพุทธ รองเสนาธิการ กองกำลังผาเมือง และรองผู้อำนวยการ โครงการร้อยใจรักษ์ ได้กล่าวต้อนรับคณะผู้อบรมจาก อบต.บ้านด้าย อ.แม่จัน จ.เชียงราย และได้เกริ่นนำถึงที่มาของการจัดตั้งโครงการร้อยใจรักษ์ ที่ได้เริ่มเข้ามาดำเนินการในหมู่บ้านห้วยส้าน และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการนำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสและทางเลือกในการทำมาหากิน ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้มีอาชีพที่สุจริต กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

หลักสูตรในการอบรมนี้ มีแนวทางในการขยายผลโครงการไปยังพื้นที่ทั้งหมด 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ที่เป็นแนวรอยต่อระหว่างประเทศ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ ซึ่งคณะของท่านนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการขยายผลโครงการ และมีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สถานการณ์ยาเสพติดที่เป็นปัญหาในระดับชุมชนและประเทศชาติ จะได้รับการแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง หากท่านผู้เข้าร่วมการอบรมได้เก็บเกี่ยวความรู้และประสบการณ์ในหลักการพัฒนาทางเลือก จากการอบรมในครั้งนี้ ไปใช้ในการพัฒนาและการขยายผลในพื้นที่ของท่านเอง

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ 2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคง สามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินและพึ่งพาตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง และ 4. การวัดผล การพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

01 การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หากน้ำล้นบ่อจะมีการปล่อยน้ำลงพื้นที่การเกษตรหรือไม่

ตอบ : ในบ่อพวง จะใส่ท่อน้ำล้นไว้อยู่แล้ว หากน้ำล้นก็สามารถปล่อยลงสู่พื้นที่การเกษตรได้ทันที

ถาม : ค่ามิเตอร์ที่ติดในหมู่บ้านห้วยसान ใช้งบประมาณจากที่ไหน

ตอบ : โครงการร้อยใจรักษ์สนับสนุนทั้งหมด ตั้งแต่ ทำฝายและจนถึงการต่อท่อและติดตั้งมิเตอร์ แต่ชาวบ้านเป็นผู้ลงแรง

ถาม : ในการใช้น้ำในอ่างพวงสันเขาต้องขออนุญาตไหม

ตอบ : ไม่ต้องขอ ในบ่อตัวอย่างนี้สามารถใช้ในพื้นที่นี้ได้เลย แต่ในกรณีที่เป็นบ่อของชาวบ้านที่ลงแรงขุด ต้องขึ้นอยู่กับข้อตกลงที่ได้วางไว้ว่าใน 1 บ่อ จะสามารถใช้ได้ในพื้นที่การเกษตรที่ 12 - 20 ไร่ แต่ไม่แนะนำให้ใช้ในการปลูกข้าว เพราะจะทำให้ น้ำไม่เพียงพอในการเกษตรอื่นๆ

02 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา

นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อ

การส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อ ผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มะม่วงที่ปลูกจากต้นกล้า ระยะเวลาที่ปีจิ้งจะสามารถให้ผลผลิตได้

ตอบ : ประมาณ 3 ปี

ถาม : การเสียบยอดมะม่วงที่ปีจิ้งให้ผลผลิต

ตอบ : 1ปี จะสามารถให้ผลผลิตได้

ถาม : พื้นที่ที่อยู่ในแปลงสาธิต เป็นพื้นที่ของใคร

ตอบ : เป็นพื้นที่ของชาวบ้าน แต่ให้โครงการเช่าทำแปลงสาธิต และเมื่อครบสัญญา 12 ปี ทางโครงการก็จะคืนให้เจ้าของที่ดินดำเนินการต่อไป

ถาม : การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีปัญหาอุปสรรคบ้างหรือไม่ กว่าจะสำเร็จ

ตอบ : แรกๆ มีปัญหาเรื่องการไม่เข้าใจกันในการสร้างความเข้าใจ แต่พอหลังๆ เริ่มมีการสร้างความเข้าใจมากขึ้น จึงทำให้การรวมกลุ่มสามารถตั้งขึ้นจนนำไปสู่ความสำเร็จ

03 ความมั่นคงทางอาหารในชุมชน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 - 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ที่นา 1 ไร่ ใช้ปุ๋ยหมักกี่กิโลกรัม

ตอบ : อัตราการใช้ปุ๋ย 100 กิโลกรัมต่อไร่

04

การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร

กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : น้ำเชื้อวัวที่ส่งเสริมให้กับชาวบ้าน เป็นน้ำเชื้อวัวพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์บรามัน และพันธุ์ชาโลเล่ (ลูกผสม)

ถาม : โครงการส่งเสริมให้เลี้ยงสัตว์ ด้วยจุดประสงค์อะไร

ตอบ : เป้าหมายหลัก คือ การเลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บริโภคกันเองภายในครัวเรือน หากเหลือจากบริโภคชาวบ้านสามารถนำมาขายที่โครงการได้ เช่น หมู ทางโครงการจะรับซื้อที่น้ำหนัก 80 กิโลกรัมขึ้นไป

ถาม : มีการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตหรือไม่

ตอบ : ขณะนี้กำลังดำเนินการก่อตั้งศูนย์แปรรูปผลิตภัณฑ์กลุ่มน้ำงาม เพื่อส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางด้านปศุสัตว์ในพื้นที่

ถาม : ทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่เป็นพนักงานของโครงการ หรือ ปศุสัตว์อำเภอ

ตอบ : อยู่ในหน่วยงานของโครงการ

ถาม : การเลี้ยงเปิดหลายพันธุ์รวมกัน เคยพบกรณีผสมพันธุ์ข้ามสายพันธุ์กันบ้างหรือไม่

ตอบ : หากถึงช่วงอายุที่เริ่มจะผสมพันธุ์ จะคัดแยกออกจากฝูงเพื่อป้องกันการผสมพันธุ์ข้ามสายพันธุ์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร่อยไรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริง เพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตรุนแรง เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดีมีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัยคนรอบข้างให้กำลังใจ และให้ออกโอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ถาม : ในชุมชนมีแหล่งผลิตยาเองไหม

ตอบ : ไม่มีแหล่งผลิตยาในชุมชน

ถาม : คุณส่องแสงใช้วิธีการเสพยาแบบใด

ตอบ : การเผาผ่านบ้องไม้ไผ่

ถาม : ยาขยัน กับยาขี้เกียจ ที่ชาวบ้านพูดกันนี้ คือ ยาอะไร

ถาม : ยาขี้เกียจ คือ ผื่น ส่วนยาขยัน คือ ยาบ้า

การแลกเปลี่ยนภาคีราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจ

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักซ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 80 และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักซ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูล

เศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

การแลกเปลี่ยนภาคี ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์

ถาม : อาสาทำความดีทั้ง 50 คน เป็นการเข้าร่วมแบบสมัครใจหรือจากการถูกจับกุม และเมื่อเข้ามาในโครงการแล้วทางครอบครัวผู้อาสาเป็นอย่างไร

ตอบ : ผู้อาสาสมัครทั้ง 2 รูปแบบ และทุกครอบครัวของผู้อาสาเห็นด้วยเพราะอยากให้ร่วมเลิก และหลังจากเข้าบำบัดแล้วยังมีงานทำ และมีรายได้อีกส่วนหนึ่งด้วย

ถาม : หากโครงการได้ถอนออกไปจากพื้นที่ ท่านคิดว่าปัญหาเสพติดจะกลับมาอีกครั้งหรือไม่

ตอบ : ตอนแรกยอมรับว่ามีความหวังใจอยู่บ้าง แต่หลังจากทราบว่าทางโครงการไม่ได้ละทิ้ง ถึงแม้จะย้ายออกไปแต่ก็มีการติดตามและพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ ก็มั่นใจว่ายังจะสามารถดำเนินการตามแนวทางได้อยู่

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

พันเอกสุพรรณ ร้อยพุทธ รองเสนาธิการ กองกำลังผาเมือง และรองผู้อำนวยการ โครงการ ร้อยใจรักซ์ ได้นำกล่าวสรุปกิจกรรมในการอบรม ครั้งนี้ว่า สิ่งที่ได้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้เรียนรู้ในครั้งนี้ คือ หลักการพัฒนาทางเลือก ให้ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนด้วยการใช้ศาสตร์ พระราชา ร่วมกับการพัฒนาพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การระเบิดจากข้างใน และชาวบ้าน มีความพร้อมในการพัฒนาร่วมกับการบูรณาการ กับหน่วยงานราชการในพื้นที่ ขจัดปัญหาผู้ค้าและผู้เสพให้หมดไปจากพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น การ บำบัดผู้เสพยาเสพติดในโครงการอาสาทำดี เป็น ระยะเวลา 60 วัน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้ผู้ที่ เคยเสพยาเสพติดให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่าง ภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นการให้โอกาสคนที่เข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายได้มีโอกาส กลับตัวมาเป็นคนดี หันมาประกอบอาชีพที่สุจริต และไม่ให้หันกลับไปเกี่ยวข้องกับวงจรยาเสพติดเผลอ เช่นเดิม ทั้งนี้ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้ เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ผู้เข้าอบรมกลับไป ปรัชชาหาหรือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความ ต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามหาในชุมชนของ ท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลัง พระฯ จะมึงบประมาณสมทบให้กับโครงการ บางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง กัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่ง หัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่อง เหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้

ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่ เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ใน หลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่ และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการ ต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การศึกษาแหล่งน้ำ และปริมาณการไหลของน้ำ ก่อนที่จะนำมาใช้
2. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
3. การทำอ่างพวงสันเขามี่ 2 แบบ คือ 1. อ่างพวงพลาสติก และ 2. อ่างพวงขอยซีเมนต์
4. การบริหารจัดการน้ำในชุมชน โดยการสร้างกฎระเบียบการใช้น้ำและการติดมิเตอร์
5. การใช้ระบบกัลกน้ำ เพื่อเป็นการนำน้ำไปใช้ใน พื้นที่ทางการเกษตร
6. การจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
7. การตั้งกฎกติกาการดูแลพื้นที่ป่า
8. การปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่
9. การปลูกพืช ต้นไม้ ที่มีความสวยงาม เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์
10. การตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อรองรับการตลาด และต่อราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
11. การปรับปรุงสายพันธุ์ และการเปลี่ยนยอดมะม่วง
12. การทำมาตรฐานของผลผลิต (GAP)
13. การอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมือง โดยการคัดเมล็ดพันธุ์
14. การใช้สารชีวภาพ และการทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดการใช้สารเคมี
15. การจัดสรรพื้นที่ในการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์
16. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวปลอดภัย

17. การทำแพลงตอนในบ่อปลา
18. การจัดตั้งกองทุน เพื่อลดต้นทุนการเลี้ยง และส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
19. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เป็ดไขพันธุ์กากี้แคมเบล เป็ดเทศพันธุ์บาบารี เป็ดเนื้อพันธุ์อีเหลียง และหมูดำดอยตุง
20. การปลูกหญ้าเนเปียร์หวานเป็นอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุนอาหาร
21. การทำอาหารสูตรกล้วยหมัก เพื่อลดต้นทุนการผลิตสัตว์

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประกอบอาชีพ ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
3. การทำเกษตรอินทรีย์
4. นำแนวคิด ตัวอย่างเอาไปวิเคราะห์ใช้กับพื้นที่
5. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปใช้
6. แนวทางการจัดตั้งกองทุนต่างๆ
7. นำข้อมูลพันธุ์ ลักษณะเด่น ไปเลือกสัตว์ไปเลี้ยงในพื้นที่
8. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ตัวแทนผู้นำชุมชนสะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน อบต.บ้านด้าย อ.แม่จัน จ.เชียงราย

ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ อบต.บ้านด้าย อ.แม่จัน จ.เชียงราย ได้สะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน โดยทำการเสนอโครงการทั้งสิ้นจำนวน 4 โครงการ ดังนี้

โครงการที่ 1 ปรับปรุงซ่อมแซมฝายกั้นน้ำ ม.ข. 2527

ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 4 บ้านสันทรายน้อย โดยต้องการซ่อมแซมฝายกั้นน้ำอ่องแอ่ ลูกที่ 2 และลูกที่ 3 ซึ่งมีตัวฝายขนาดความกว้างที่ 13 เมตร ความยาว 25 เมตร

โครงการที่ 2 ปรับปรุงซ่อมแซมฝายน้ำล้นลำเหมืองหลวง สายต้นโพธิ์ ก. 6 ส

ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านสันปูเลย เพื่อต้องการแก้ไขปัญหากล้งในพื้นที่ ไร่กักเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง โดยต้องการซ่อมแซมฝายให้มีประสิทธิภาพการใช้งานได้เช่นเดิม พร้อมสร้างประตูเปิด-ปิดน้ำ มีเกษตรกรผู้ได้รับผลประโยชน์จำนวน 25 ราย พื้นที่รับผลประโยชน์ทางการเกษตรที่ 300 ไร่

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/96 อบต.บ้านด้าย อ.แม่สาย จ.เชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	92.45	7.55	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	81.13	16.98	1.89	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	73.58	26.42	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	86.79	13.21	-	-
วิทยากรมีความรู้	98.11	1.89	-	-
สถานที่อบรม	84.91	15.09	-	-
สถานที่พัก	79.25	20.75	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	92.45	7.55	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 53 คน จาก 59 คน

